

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **RECURSOS PATRIMONIALS**

Coordinació: MACIA AMOROS, JAUME

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	RECURSOS PATRIMONIALS			
Codi	102630			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme	4	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Geografia i Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Geografia	4	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Turisme	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.4		3.6
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	MACIA AMOROS, JAUME			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	150 h. (40%) 60 h. presencials (60%) 90 h. treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	5 crèdits de teoria 1 crèdit de pràctiques			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
MACIA AMOROS, JAUME	jaume.macia@udl.cat	5,6	A concretar per correu elect?nic
PAUL AGUSTI, DANIEL	daniel.paul@udl.cat	,4	A concretar per correu elect?nic

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura pretén donar a conèixer la posada en valor del patrimoni, així com amb els diferents tipus de recursos turístics patrimonials i les tècniques per a la seva interpretació al públic visitant. Es pretén que els alumnes adquireixin una idea exacta de la importància i fragilitat del patrimoni cultural i natural, que aprenguin a valorar-lo en la seva justa mesura com a font de gran valor documental, històric i natural i que ajudin a difondre aquests conceptes entre la resta de la societat, gràcies a l'enorme importància del fenomen turístic en l'actualitat.

Us recordem que els enregistraments i la resta de continguts del CV estan protegits pels drets de propietat intel·lectual i industrial de la Universitat de Lleida, d'acord amb la clàusula inclosa en l' "Avís legal", visible en tots els llocs web propietat de la UdL.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Amb l'assignatura "Recursos Patrimonials" es pretén que l'alumne a finals de curs hagi assolit els següents objectius:

- 1) Conèixer els conceptes fonamentals i bàsics que conflueixen en el patrimoni cultural i natural.
- 2) Entendre els processos que han configurat històricament la noció de patrimoni cultural material i immaterial.
- 3) Enumerar les tipologies dels recursos patrimonials i conèixer les directrius internacionals que els afecten.
- 4) Conèixer les polítiques de gestió del patrimoni cultural i natural i els principals òrgans que vetllen per la seva correcta preservació i gestió.
- 5) Conèixer el patrimoni cultural de l'entorn que l'alumne viu i previsiblement haurà de treballar.
- 6) Tenir instruments conceptuals per identificar, interpretar i utilitzar el patrimoni cultural i/o natural com a recurs turístic.
- 7) Comprendre la importància del patrimoni cultural com a motor de dinamització i desenvolupament territorial tant a escala econòmica com a escala educativa d'una determinada comunitat
- 8) Aplicar els coneixements conceptuals adquirits en la anàlisi i interpretació d'un bé patrimonial de cara a la pràctica professional del turisme cultural
- 9) Saber utilitzar adequadament i en el seu context metodològic i conceptual les paraules claus del curs: patrimonial i natural; identitat/ pertinença; patrimoni de la humanitat; Unesco; recursos patrimonials; turisme; interpretació de patrimoni; cultura.

Competències

Competències del Grau de Turisme

CG1 Capacitat d'anàlisi i de síntesi

CG2 Capacitat d'organitzar i planificar

CE4 Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per a territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.

CE5 Comprendre els principis del turisme, la seva dimensió espacial, social, cultural, psicològica, jurídica, política, laboral i econòmica

CE6 Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial

CE9 Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística amb la finalitat d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.

CT1 Correcta expressió oral i escrita

CT3 Domini de les TIC

CT4 Respecte i desenvolupament dels Drets CT4 Respecte als drets humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre dones i homes, i els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Competències del Grau de Geografia

CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi

CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

CG2 Identificar els grans conflictes i desigualtats de la societat humana

CG5 Assumir la interacció de la geografia amb la història i les altres ciències socials

CE4 Manejar la informació pròpia de la cartografia topogràfica

CE5 Aprendre a extreure informació geogràfica dels recursos existents en internet

CE10 Reconèixer en el paisatge les transformacions generades pels usos humans en l'esdevenir històric

CE13 Conèixer, comprendre i interpretar el territori, explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.

CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà

CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts fonamentals de l'assignatura

1- El Concepte de Patrimoni Cultural

Noció i ús del concepte de patrimoni cultural.

Construcció del concepte de patrimoni cultural i natural.

Forces que influeixen en el patrimoni cultural.

2- Tipologies, característiques i usos del patrimoni cultural i natural

Definició. Patrimoni material i immaterial en l'actualitat: tipologies.

La Unesco i el Patrimoni Mundial; evolució dels conceptes; categories dels béns culturals i classificació dels RP.

3- Els Museus: un gran instrument patrimonial i turístic

Definició. Origen i evolució del fet museístic. L'ICOM.

Legislació que els afecta; tipologies de museus i fórmules de gestió. El sistema museístic català: el nou pla de Museus.

Els Museus com a recurs turístic.

4. Polítiques de gestió, conservació i valorització del patrimoni cultural i natural.

Actors de la definició, protecció i gestió del patrimoni cultural i natural (Carta d'Atenes, Unesco, etc).

Organismes supraestatals, estatals i regionals. Els marcs legals.

5. Polítiques de patrimoni natural a Catalunya i Espanya

Legislació i mesures de protecció. Normes bàsiques.

6- La interpretació i difusió de patrimoni Definició i evolució de l'estratègia.

Principis de la interpretació de patrimoni.

Finalitats i objectius.

La difusió com a pilar estructural de la gestió de patrimoni.

7- El turisme cultural

Definició. Evolució del concepte.

Carta de Turisme Cultural (ICOMOS).

Principis del turisme cultural.

El turista cultural.

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics de l'assignatura

- Classes magistrals: exposició dels continguts teòrics dels temes enunciats al programa. Els alumnes tindran penjats al Campus Virtual l'esquema bàsic dels temes en format PowerPoint i/o pdf. En el marc de les classes es fomentarà i valorarà la participació activa, respectuosa i crítica de l'alumnat. Els continguts de les classes es complementaran amb les lectures recomanades en el decurs del desenvolupament de cadascun dels temes.

- Sortides de camp: es programaran dos sortides per tal de conèixer els recursos patrimonials. Una a la ciutat de Lleida i una altra en una ciutat declarada Patrimoni de la Humanitat de l'Estat Espanyol, per tal d'aprofundir en el coneixement, grau de patrimonialització i ús turístic del patrimoni cultural. De cada sortida se'n despendrà una pràctica.

- Realització d'un treball final en equip. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga utilitzar els recursos patrimonials escollits d'un territori concret (coneixement dels valors històric, artístics o naturals; grau de protecció; estadi de patrimonialització) i convertir-los en un recurs turístic mitjançant la paquetització. Aquest treball s'haurà d'exposar al grup-classe.

- Realització d'un treball final individual, substitutiu de la sortida principal: L'alumnat que no pugui assistir a la sortida principal, que es realitzarà a una ciutat espanyola declarada Patrimoni de la Humanitat, tindrà la possibilitat de realitzar un treball que suposa el mateix valor que la sortida. L'objectiu del treball és que l'alumne sàpiga aplicar noves tecnologies als recursos patrimonials i acabar dissenyant un mapa únic on estiguin geolocalitzats tots els elements patrimonials arquitectònics d'un municipi. La cartografia com a eina per analitzar els vincles entre el patrimoni material, el territori i el turisme.

*En el cas que un alumne no pugui assistir a les classes i sortides per motius sanitaris se li oferirà la possibilitat de tutories i classes de reforç mitjançant videoconferències.

Resultats d'aprenentatge:

- 1- Capacitat d'anàlisi crítica de les repercussions del turisme en el territori i el patrimoni
- 2- Coneixement dels instruments necessaris per a planificar un producte turístic sobre la base del patrimoni
- 3- Lectura de l'espai patrimonial com a espai turístic
- 4- Agilitat en la lectura de mapes turístics
- 5- Capacitat de disseny de rutes turístiques sobre la base del patrimoni
- 6- Familiaritat amb l'ús de les fonts d'informació turística
- 7- Maneig de programes i llocs web de difusió i comercialització de productes turístics
- 8- Coneixement de les eines necessàries per a la jerarquitització d'un espai patrimonial
- 9- Fomentar una visió àmplia sobre la gestió del patrimoni i la creació de noves experiències turístiques sobre la base del patrimoni
- 10- Conscienciar sobre la necessitat d'evitar els possibles efectes negatius del turisme en el patrimoni

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El desenvolupament de l'assignatura seguirà la següent distribució horària

- Classes magistrals: 30h + 2h d'examen
- Sortides de camp o treball alternatiu: 22h
- Realització d'un treball final en equip: 8h

Els horaris, així com el calendari d'exàmens, es publicaran pertinentment en la pàgina web del grau (<http://www.turisme.udl.cat/ca/calendari-horaris/horaris/> i <http://www.turisme.udl.cat/ca/calendari-horaris/examens/>) . Es poden consultar allí.

Els horaris i dates de les sortides realitzades amb l'alumnat es decidiran a l'inici del curs en funció de la situació sanitària i es publicuessin al Campus Virtual una vegada decidides. És responsabilitat de l'alumne consultar de manera periòdica el campus virtual per a assabentar-se d'aquesta i una altra informació.

* En cas que no es poguessin realitzar, per motius de confinament o per seguretat sanitària, seran substituïdes un treball.

Sistema d'avaluació

- Sortida de camp principal o treball alternatiu (25%)*
- Participació (15%): La participació es valorarà mitjançant l'anàlisi d'articles, documentals i sortides de camp a la ciutat de Lleida.
- Treball final en grup (30%): Treball escrit (25%) i exposició oral del treball (5%) (**és indispensable realitzar l'exposició per superar el treball final. El fet de no realitzar l'exposició es penalitzarà amb un 0 a la nota del treball**)
- Examen final (30%) (**és indispensable aprovar l'examen per superar l'assignatura**)

*La sortida de camp principal té caràcter voluntari. Els alumnes que no puguin o no desitgin assistir a aquesta sortida podran optar a aquesta part de la nota si realitzen un treball individual. La inscripció a la sortida s'ha de realitzar abans del dia 1 de març. Si no es fa s'entendrà que s'optarà pel treball individual. Sortida i treball

tenen el mateix pes (25%). La sortida de camp s'avaluarà mitjançant la realització d'un treball; les instruccions del qual s'indicaran abans de fer la sortida. Si algun alumne ja inscrit a la sortida no hi pot assistir per motiu justificat (feina, malaltia, causa legal...), haurà de comunicar-ho el més aviat possible i entregar un certificat oficial on consti el motiu. Només en aquest cas l'alumne podrà canviar la seva elecció i realitzar el treball individual. En tots els altres casos la no assistència a la sortida si s'hi està matriculat equival a un 0 en aquest apartat de la nota. Addicionalment, aquells alumnes que durant la visita sobre el terreny no segueixin les explicacions, arribin tard o realitzin qualsevol activitat que afecti el bon desenvolupament de la sortida podran ser penalitzats amb 5 punts, que es descomptaran de la nota del test de la sortida.

Avaluació alternativa

En cas que una/a estudiant acrediti documentalment (contracte de treball i resum de la vida laboral expedit per la Tresoreria de la Seguretat Social) que està treballant amb jornada laboral completa durant el curs docent i per tant no pot complir amb els requisits establerts per a l'avaluació continuada, podrà optar per la realització d'una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà en les setmanes assenyalades a aquests efectes en el calendari d'avaluació del grau.

Plagi

Es recorda que el plagi total o parcial d'alguna de les parts dels treballs del curs, així com qualsevol altre procediment fraudulent realitzat per tal de dur a terme les activitats del treball, comportaran la qualificació de 0 (suspens) en la qualificació final de l'assignatura atès que vulnera el respecte a la propietat intel·lectual. Es considera plagi la "Part d'una obra d'altri inserida en la pròpia sense indicació de la font" (DIEC). A més cal tenir en compte l'Estatut de l'estudiant (RD 1791/2010, de 30 de desembre) que estableix entre els deures de l'estudiant/-a, el d'"Abstenerse de la utilización o cooperación en procedimientos fraudulentos en las pruebas de evaluación, en los Trabajos que se realicen o en documentos oficiales de la universidad" (normativa de la UdL).

Aclariments

L'estudiantat podrà realitzar les pràctiques, el treball i la presentació del treball en català o castellà.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia

- ALDOMÀ I.; MÒDOL J.; GUERRERO M. (2019) [La contribució dels patrimonis agraris al desenvolupament de la ruralitat. Una primera aplicació pràctica a les Garrigues](#). Lleida: Fundació del Món Rural.
- ALDOMÀ BUIXADÉ, I.; MÒDOL RATÉS, J.R.; GUERRERO LLADÓS, M. (2017) *Patrimonis rurals. Reconeixement i perspectives* Lleida: Fundació del Món Rural.
<https://drive.google.com/file/d/0B7O0G5hLo7SmSkVXbDdJLUVsLWs/view>
- RECUERO VIRTO, N.; BLASCO LÓPEZ, F.; GARCÍA DE LA MADARIAGA, J. (2016) "Marketing del turismo cultural". ESIC Editorial.
- CASTRO MORALES, F., BELLIDO GANT, Mª L. (eds), (1998), *Patrimonio, museos, turismo cultural: claves para la gestión de un nuevo concepto de ocio*. Publicaciones de la Universidad de Córdoba,
- DONAIRE BENITO, J.A., (2008), *Turisme cultural. Entre l'experiència i el ritual*. Ed. Vitel·la,
- GARCIA PETIT, J. L., (1998) "De la cultura como patrimonio al patrimonio cultural", *Política y sociedad*. núm. 27, UCM,
- GARCIA MARCHANTE, J.S; POYATI HOLGADI, M. del C. (coord), (2002), *La función social del patrimonio*

histórico: el turismo cultural, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,

GENERALITAT DE CATALUNYA, (1995) *Legislació sobre patrimoni cultural*, Col.I.Legislació temàtica, vol 7; Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura,

GENERALITAT DE CATALUNYA, (2012), *Bases del Nou pla de Museus de Catalunya*, Generalitat de Catalunya, Departament de cultural

INSTITUT CATALÀ DE RECERCA EN PATRIMONI CULTURAL, (2009), Anàlisi de les definicions de turisme cultural i de les formes de recompte dels turistes culturals, Generalitat de Catalunya, Dpt. de Cultura.

LLULL PEÑALBA, J., (2005), "Evolución del concepto y de la significación social del patrimonio cultural", *Arte, Individuo y sociedad*, vol 17

MARTÍN GUGLIELMINO, M., (2007), "La difusión del patrimonio. Actualización y debate", *E-RPH*, (Revista electrònica de patrimoni històric) Universidad de Granada

METCHILD RÖSSLER (2006) "Los paisajes culturales y la Convención del patrimonio Mundial, a www.condensam.org/unesco

PRATS, LI, (1998) "El concepto de Patrimonio Cultural", *Política y sociedad*, núm. 23, Universidad Complutense de Madrid,

PRATS, LI. (2011) "La viabilidad turística del patrimonio", *Pasos, revista de Turismo y patrimonio cultural*, vol. 9, núm. 2,

PRATS, LI. (2003) , Patrimonio + turismo= ¿desarrollo?, *Pasos. Revista de Turismo y patrimonio cultural*, vol. 1, núm. 2,

PRATS, LI., (2005) Concepto y gestión del patrimonio local. *Cuadernos de Antropología Social*, núm. 21, UB

PRATS, LI, (2012) "El patrimonio en tiempos de crisis", *Revista Andaluza de Antropología*, núm. 2,

PRATS, LI., SANTANA, A.(2005) "Reflexiones libérrimas sobre patrimonio, turismo y sus confusas relaciones", *El encuentro del turismo con el patrimonio cultural: concepciones teóricas y modelos de aplicación*, Asociación Andaluza de Antropología, 2005

SANTANA, A., (2003) "Patrimonios culturales y turistas: unos leen lo que otros miran", *PASOS. Revista de turismo y patrimonio cultural*, 1(1),

UNESCO 1954, 1999, Convención para la protección de los Bienes Culturales en caso de Conflicto Armado, La Haya,

UNESCO 1972, Convención sobre la protección del patrimonio mundial,

UNESCO 2003, Convención de 2003 para la salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial

ICOMOS 1999 Carta Internacional sobre turismo cultural, 1999

ICOMOS 2008, Carta ICOMOS paraa la Interpretación y presentación de Sitios de Patrimoni Cultural, 2008

Webgrafia

www.instamaps.cat/

www.pasosonline.org

www.condensam.org/unesco

www.unesco.org

<https://www.elsaltodiario.com/coronavirus/entrevista-naomi-klein-gente-habla-volver-normalidad-crisis-doctrina-shock>

https://www.laconca51.cat/terra-incognita-el-turisme-post-pandemic/#_ftn4

<https://www.lavanguardia.com/internacional/20200405/48285133216/yuval-harari-mundo-despues-coronavirus.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=yc2Yk-6uFMM>

<https://laskellys.wordpress.com/quienes-somos/>

<https://www.canarias3puntocero.info/2020/04/07/el-tiempo-de-lo-comunitario/>

<https://www.traveler.es/naturaleza/articulos/hawaii-se-prepara-para-un-turismo-sostenible-despues-del-coronavirus/18095>

Biblioteca

La biblioteca posa a disposició de l'estudiantat recursos molt interessants per facilitar la preparació de les diverses assignatures, en particular, les anomenades **BIBLIOQUIES**, així com materials en format on line

<https://biblioguies.udl.cat/turisme>